

Voorbereiding gesprek Project herstel met de Algemene Rekenkamer op 15 februari

Ons idee om vooraf een agenda te maken voor het gesprek. We zullen dan aan de AR ook vragen wat zij willen bespreken. De agenda kunnen we volgens bepalen vanuit het VO2020 en het gespreksverslag van 16 december. Zie daarvoor hieronder. De agenda kan bijvoorbeeld zijn:

- Tijdig informeren parlement (CW 2.27)
- Spreeklijn: VWS heeft hier een forse verbetering doorgevoerd. De basis hiervan is de uitgebrachte instructie (reeds in bezit van de AR) en de continue aandacht hiervoor van FEZ. Desondanks nog wel voor 300 mln aan fouten en onzekerheden 5.1.2e wat kunnen we hierover zeggen, is dit nog misgegaan begin 2021?

- Financiële administratie niet op orde (getrouw beeld / uitstel jaarverslag 2020)
- Spreeklijn: VWS heeft stevig ingezet op een juiste en volledige weergave van de administratie over 2021. Vanaf oktober is hier VWS breed en specifiek voor de directies PDC-19 en DT aandacht voor geweest (kan verder geduid worden). Periode 13 van de administratie is op 4 februari gesloten. In deze periode 13 zijn nog veel correcties op standen van verplichtingen en voorschotten doorgevoerd. Er zullen zeker nog boekingen in periode 14 plaatsvinden. De verwachting is dat dit niet de financiële omvang en chaos zal hebben van 2020.

- Deugdelijke onderbouwing van de levering van goederen ontbreekt
- Spreeklijn: Via het project Herstel is dit één van de onderwerpen waar fors op ingezet is en dit bleek ook nodig. Voor de volgende onderwerpen heeft Herstel werkzaamheden verricht: open house regelingen, vaccins, laboratoria, zelftesten en materialen. De uitkomst hiervan is dat voor vaccins en zelftesten het beeld is dat voor het overgrote deel een sluitende prijs- / levercontrole aangetoond kan worden. Dit was zonder het project overigens niet tot beperkt gelukt omdat veel pak-/leverbonnen ontbraken. Voor de open house regelingen is door de directie PDC-19 zeer grondig onderzoek gedaan om de hoeveelheden afgenomen testen aan te tonen. De conclusie is helaas dat dit niet onomstootbaar aan te tonen. De oorzaak hiervoor ligt vooral in de opzet en gestelde voorwaarden van de open house regeling. Deze maken een controle op de hoeveelheid achteraf erg lastig.
- De betalingen aan laboratoria voor de door hun geanalyseerde monsters verricht VWS op basis van informatie uit het CoronIT systeem van de GGD GHOR. In het VO2020 stelt de AR hierover *'De betrouwbaarheid van deze informatie is door het Ministerie van VWS niet*

voldoende vast te stellen. Dat betekent dat het departement facturen voor testen betaalt, terwijl niet zeker is dat het aantal testen dat op de factuur staat juist is.'

- Om wel zeker te zijn dat het aantal testen dat op de factuur staat juist is, is er gekozen om een IT-Audit op het Coron-IT systeem uit te laten voeren. De stand van zaken is helaas dat deze IT Audit per heden uitgevoerd wordt en de uitkomst hiervan alleen niet voldoende zal zijn om de juistheid van de aantallen testen aan te tonen. Hier gaan we verder op in (1. planning en organisatie van de IT Audit en 2 waarom een IT Audit niet voldoende is)
- Tot slot de prijs- / levercontrole op de materialen. Deze controle loopt momenteel nog via project Herstel en controle werkzaamheden van de ADR.
-
- Noodzaak voor directe gunning van opdrachten niet onderbouwd (dwingende spoed)
- In 2021 heeft VWS opdrachten afgesloten en/of verlengd met een beroep op dwingende spoed. De onderbouwing hiervan was op die beslismomenten niet gereed. Voor vier financieel omvangrijke onderwerpen zijn de onderbouwingen hiervoor achteraf opgesteld. Hiervoor is het binnen VWS zelf ontwikkelde 'afwegingskader dwingende spoed' gebruikt. In dit kader wordt ingegaan op de elementen 'voorzienbaar', 'verwijtbaar' en 'periode ter overbrugging'.
- De onderwerpen waar VWS afwegingskaders voor opgesteld heeft zijn contractering laboratoria, dienstverleningsovereenkomsten GGD GHOR, aanschaf zelftesten en de overeenkomst met de Stichting Open Nederland. Alle kaders zijn beoordeeld door aanbestedingsjuristen van de directie Juridische Zaken en hun oordeel vormt het standpunt van VWS. De kaders liggen momenteel ter beoordeling bij de ADR.
-
- Zoals op 16 december reeds besproken is uit de werkzaamheden van het project Herstel naar voren gekomen dat de dossiervorming van de coronagerelateerde inkoop niet op orde is. Bij het samenstellen van inkoopdossiers van de Dienst Testen bleek het niet mogelijk om snel goede controleerbare dossiers samen te stellen.
-
- Voorafgaand toezicht door Financien (bankgarantie en garanties)
- In 2021 heeft VWS het Ministerie beter in staat gesteld vooraf toezicht uit te voeren. Dit blijkt o.a. uit de afstemmingen die er geweest zijn over het indienen van ISB's, het tijdig indienen van toetsingskaders voor garanties en het verzoeken tot afzien van een bankgarantie. Bij dit laatste dient wel opgemerkt te worden dat VWS dit nog altijd te vaak achteraf doet.
-
- Materieel beheer
- Aanwijzing in concept gereed. Streven is dit nog voor 15 maart vast te stellen. Dit vormt de basis voor het materieel van VWS. Verder hiervoor nu verwijzen naar het gesprek dat 5.1.2e en iemand van bureau LCH op 14 februari met de AR heeft.
-
- Doorschuiven voorschotten GGD GHOR, SON en LCH/Mediq
- ...

Het vorige gesprek was op 16 december. Daarin is de context van het programma en daarbinnen het project besproken. Ook is ingegaan op de prioritering en rol van de directies PDC-19 en DT. In het gesprek zelf heeft de AR specifiek vragen gesteld over¹:

- de reden van het doorschuiven van de afrekening van voorschotten, zoals GGD GHOR en SON.
- het proces voor het opstellen van de jaarrekening 2021 en de vele correctieboekingen die in 2020 nodig waren.
- de voortgang op het deelplan valideren coronIT
- de verwachting dat het voorschot aan Mediq nog in 2021 zal worden afgerekend.

In het Verantwoordingsonderzoek 2020 van de Rekenkamer staat de ernstige onvolkomenheid op het financieel beheer van VWS toegelicht.

Specifiek worden de volgende onderwerpen genoemd:

- Parlement niet tijdig geïnformeerd over nieuw (corona)beleid (artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet (CW) 2016)
- Financiële administratie niet op orde en uitstel van de verantwoording
- Bevindingen financieel beheer bij corona gerelateerde inkopen
 - o Deugdelijke onderbouwing van de levering van goederen ontbreekt (dit speelt ook rondom de prestatieverklaring van declaraties door laboratoria van uitgevoerde testen).
 - o Noodzaak voor directe gunning van opdrachten niet onderbouwd (dwingende spoed)
- Omvangrijke voorraden, gedachtenvorming hoe hiermee verder te gaan ontbreekt
- Voorafgaand toezicht door de minister van Financiën kon niet plaatsvinden (bankgarantie, garantieverplichtingen)

Bijlage 1

AR vraagt naar de reden van het doorschuiven van de afrekening van voorschotten, zoals GGD GHOR en SON. VWS geeft aan dat ze niet zelf inhoudelijk kunnen controleren of de prestatie exact overeenkomt met hetgeen de leveranciers geleverd hebben. Het is daarom beter als de accountants van de betreffende leveranciers dat controleren. Deze accountants voeren hun controle over 2021 rond het 1^e kwartaal van 2022 uit. Het is dan het efficiëntst en effectiefst om bij deze controle aan te sluiten. Dat betekent dat de afrekening dus ook vooruitgeschoven wordt. AR vraagt of de betreffende accountants wel in staat zijn om deze controles uit te voeren. VWS geeft aan dat dit nog allerminst zeker is. De accountant van GGD GHOR heeft bijvoorbeeld over 2020 een

¹ Zie bijlage 1 voor wat daarover in het verslag staat

oordeelonthouding afgegeven. Het is nog onduidelijk of de interne beheersing van GGD GHOR over 2021 verbeterd is, hoewel GGD GHOR daar de 2^e helft van 2021 wel in geïnvesteerd heeft. Dit laat overigens onverlet dat er wel degelijk getest is, bron- en contactonderzoek plaatsvond etc.

AR vraagt naar het proces voor het opstellen van de jaarrekening 2021. Vorig jaar waren er in dat traject veel correctieboekingen nodig om tot een betrouwbare jaarrekening te komen. Als gevolg daarvan was uitstel van de jaarrekening onvermijdelijk. Hoe kijkt het projectteam herstel naar het aankomende jaarrekeningproces? 5.1.2e heeft o.b.v. de huidige status van het daarbij relevante deel van de 17 deelplannen goede hoop dat dit jaar de jaarrekening tijdig is opgesteld en gecontroleerd.

AR wil graag de voortgang op het deelplan valideren coronIT weten. Is het GGD GHOR gelukt om een IT-auditor in te schakelen? Vorige week is Deloitte ingeschakeld voor deze opdracht. Eerst moet Deloitte de omvang van de opdracht in kaart brengen. Naast coronIT zijn er diverse interfaces die wellicht ook in de scope van de opdracht moeten vallen. Of het vervolgens qua tijdsbestek zal lukken en wat de uitkomsten van de validatie zijn, is tevens nog niet zeker.

AR is benieuwd of het de verwachting is dat het voorschot aan Mediq nog in 2021 zal worden afgerekend. 5.1.2e geeft aan dat 5.1.2e hier de meest actuele stand van zaken van weet. Mediq wil dit voorschot per 31 december 2021 uit de boeken hebben, dus wil het voorschot dan afgerekend hebben. In de voortgangsrapportage, die volgende week zal worden gestuurd, zal de stand van zaken worden opgenomen.